

THÔNG TIN CHUNG VỀ SÁNG KIẾN

1. Tên sáng kiến:

“Một số giải pháp giúp học sinh hoạt động nhóm có hiệu quả trong tiết học Mỹ thuật ở trường Tiểu học”

2. Lĩnh vực áp dụng sáng kiến:

Môn Mỹ thuật trong các khối lớp.

3. Tác giả:

Họ và tên: Nguyễn Thị Ngọc Anh

Ngày sinh: 04/10/1982

Chức vụ: Giáo viên Mỹ thuật

4. Đơn vị áp dụng sáng kiến:

Tên đơn vị: Trường Tiểu học Quang Trung

Địa chỉ: Xã Quang Trung- huyện An Lão- TP Hải Phòng

Điện thoại: 0347354204

I. MÔ TẢ GIẢI PHÁP ĐÃ BIẾT

Mỹ thuật là bộ môn rất cần thiết đối với học sinh bậc tiểu học, nó cung cấp cho các em những hiểu biết cơ bản về cái đẹp trong cuộc sống mà con người có thể tác động đến và điều khiển chúng phục vụ lợi ích cho mình. Ngoài ra các em còn trang bị những kiến thức cơ bản nhất về nghệ thuật tạo hình. Trên cơ sở đó biết vận dụng vào cuộc sống hàng ngày, góp phần vào mục tiêu đào tạo con người trong thời đại mới.

Chương trình Giáo dục phổ thông 2018, môn Mỹ thuật được phân chia theo hai giai đoạn: giáo dục cơ bản và giáo dục định hướng nghề nghiệp. Với cấp tiểu học, Mỹ thuật là môn học bắt buộc, được dạy từ lớp 1 đến lớp 5. Năm học 2021-2022 là năm thứ 2 thực hiện chương trình giáo dục phổ thông 2018

triển khai với lớp 2 trong đó môn Mỹ thuật được triển khai ở tất cả các trường Tiểu học trên toàn quốc.

Chương trình môn Mỹ thuật với mục tiêu giúp học sinh bước đầu hình thành, phát triển năng lực mỹ thuật thông qua các hoạt động trải nghiệm, biết thể hiện cảm xúc, trí tưởng tượng về thế giới xung quanh, từ đó hình thành năng lực giao tiếp, hợp tác, giải quyết vấn đề và sáng tạo; bước đầu làm quen, tìm hiểu và cảm nhận vẻ đẹp của sản phẩm, tác phẩm nghệ thuật, hình thành năng lực tự chủ và tự học; góp phần hình thành các phẩm chất yêu nước, nhân ái, chăm chỉ, trung thực, trách nhiệm. Từ mục tiêu trên, có thể thấy môn học Mỹ thuật có vai trò quan trọng trong trường tiểu học, nó không nhằm đào tạo các em trở thành họa sĩ mà thông qua các hoạt động tạo hình để khơi gợi và phát huy khiếu thẩm mỹ vốn có ở trẻ, gây hứng thú cho các em trước cái đẹp tiến tới hình thành thị hiếu

Tuy nhiên trong quá trình giảng dạy tâm lý của một số em học sinh cũng như phụ huynh còn coi nhẹ, giờ học Mỹ thuật còn nhàm chán chưa khơi dậy sự hứng thú trong học tập của học sinh. Vậy dạy học Mỹ thuật như thế nào để nâng cao tính tích cực, đáp ứng nhu cầu học tập của học sinh và vận dụng vào thực tế cuộc sống hàng ngày ra sao? Cách thực hiện các quy trình dạy học sao cho sáng tạo vẫn là những băn khoăn lớn của mỗi giáo viên giảng dạy Mỹ thuật. Vì vậy việc dạy học theo nhóm nhằm hình thành và phát triển năng lực giao tiếp đối với học sinh là một yếu tố rất quan trọng giúp các em mạnh dạn, tự tin hơn. Ngay từ khi các em học sinh làm quen với chương trình học Mỹ thuật theo định hướng phát triển năng lực là làm quen với việc hình thành và phát triển khả năng giao tiếp thông qua hoạt động nhóm. Một trong những bài học đầu tiên giúp các em tự tin khi đứng trước tập thể đó là hình thành cho các em có thói quen coi những lúc giao tiếp, thuyết trình giống như việc chia sẻ và trò chuyện với bạn bè, thầy cô. Hoạt động nhóm còn góp phần đem lại nhận thức mới, niềm vui, hứng thú và sáng tạo học tập cho học sinh.

Học sinh vẽ thường bị gò bó, công thức, đôi khi rập khuôn, sự suy nghĩ, tìm tòi chưa được giải phóng, hiện tượng bắt chước, lặp lại từ cách vẽ hình, vẽ màu, cách tìm chủ đề cho vẫn còn chung chung... Nhưng nếu giáo viên thiếu quan sát hay quản lý lớp là các em thường nói chuyện riêng, đùa giỡn, làm ảnh hưởng đến lớp học bên cạnh, nhất là khi làm việc nhóm hay vẽ ngoài sân trường, ngoài không gian lớp học. Khi vẽ màu thường đơn điệu, không có đậm nhạt, vẽ màu không gọn. Trong khi có thể nói các em rất thích học Mỹ thuật, thích vẽ, thích xem tranh, thích được sáng tạo nhưng các giờ học vẫn đại đa số vẫn chưa thực sự thoải mái, chưa thật sự là “không gian của sự sáng tạo”.

Một số học sinh chưa ý thức được việc học theo nhóm. Chia các nhóm nhỏ, lời nói xì xào nhiều khi lại là cơ hội để các em trò chuyện tán gẫu, lãng phí thời gian. Giáo viên không thể đến từng nhóm theo dõi sát sao học sinh làm việc. Cũng không tránh khỏi tình trạng các em chỉ thảo luận một cách đối phó. Vậy làm thế nào để các em thật sự hành động trong tư duy? Làm sao kiểm soát được tư duy của các em? Đó là câu hỏi đặt ra vẫn chưa có lời giải.

Học sinh khá, giỏi thường muốn quyết định quy trình, hình thức, nội dung làm việc của nhóm, chưa thật sự đề cao sự tương tác bình đẳng và tầm quan trọng của ý kiến từng thành viên trong nhóm. Chính vì vậy gây tâm lý bất hợp tác, chán nản cho các thành viên còn lại, dẫn đến sản phẩm mỹ thuật thì hoàn thành nhưng mục tiêu giáo dục của bài học thì chỉ là con số không. Hoạt động nhóm có nhiều học sinh tham gia để hoàn thành sản phẩm nên một số học sinh có tâm lý ỷ lại, không tích cực tham gia nhiệm vụ của nhóm, lơ là, nói chuyện hoặc làm việc riêng.

Hoạt động theo nhóm nhiều lợi thế, nhưng nếu không được tổ chức một cách khoa học thì vấn đề trật tự lớp học sẽ vượt ra khỏi tầm kiểm soát của giáo viên. Vì học nhóm, các em ngồi đối diện nhau hoặc thành vòng tròn nên hay nói chuyện, đùa giỡn trong giờ học.

Học sinh có nhiệm vụ phải tự phân công trách nhiệm trong nhóm nên đôi khi dễ xảy ra tình trạng phân công không hợp lý, các em giỏi không muốn phân công các bạn yếu hơn làm vì sợ sản phẩm không đẹp. Do đó nảy sinh vấn đề người làm không hết việc, người lại ngồi chơi.

Bên cạnh đó dạy học theo phương pháp mới có những khó khăn nhất định, đòi hỏi người giáo viên phải thực sự tìm tòi, chuẩn bị chu đáo, chủ động vận dụng linh hoạt vào từng bài học khác nhau, nhằm thu hút sự tham gia của tất cả các em học sinh.

Giáo viên dạy mỹ thuật phải có nhiều thời gian đầu tư vào tiết học sao cho phù hợp với đối tượng học sinh.

Học sinh không phải tất cả đều có cùng năng lực hay phong cách học tập giống nhau. Vì vậy cần tìm hiểu từng học sinh sẽ là một bài toán dễ cho việc phân nhóm. Khi tổ chức nhóm nên phát hiện tìm ra nhóm trưởng phù hợp, năng động (giáo viên có thể bồi dưỡng thêm một số kỹ năng cơ bản của trưởng nhóm).

Trong những năm học vừa qua, tôi được phân công giảng dạy môn Mỹ thuật tại Trường Tiểu học, tôi thấy hầu hết các em đều thích học vẽ, các em học tập với tinh thần hăng say, cảm nhận được cái hay, cái đẹp được thể hiện từ nội dung và hình thức mỗi khi các em tạo sản phẩm.

Xuất phát từ thực tế giảng dạy và nhu cầu của học sinh tôi đã tiến hành nghiên cứu và đưa ra một số biện pháp nhằm nâng cao hiệu quả dạy học Mỹ thuật trong trường Tiểu học với đề tài: **“Một số giải pháp giúp học sinh hoạt động nhóm có hiệu quả trong tiết học Mỹ thuật ở trường Tiểu học”**

II . NỘI DUNG GIẢI PHÁP ĐỀ NGHỊ CÔNG NHẬN SÁNG KIẾN

II.1. Nội dung, giải pháp đề xuất.

Biện pháp 1: Chia nhóm học sinh hợp lý, phù hợp với từng chủ đề:

- Thúc đẩy tinh thần thi đua của học sinh giữa các nhóm với nhau, giúp học sinh các nhóm có cơ hội ngang bằng nhau trong học tập và hoàn thành nhiệm vụ nhóm.

- Tùy thuộc vào mục đích và yêu cầu của tiết học mà ta có nhiều cách chia nhóm, nhiều mô hình nhóm khác nhau. Có khi là nhóm hai, nhóm bốn (ở hoạt động tìm hiểu chủ đề, Vẽ cùng nhau); nhóm sáu, nhóm bảy hoặc nhóm tám (ở hoạt động Vẽ theo nhạc, Xây dựng cốt truyện...).

Mỗi bàn có hai học sinh ngồi nên giáo viên không chia thành nhóm ba vì về mặt thẩm mỹ lớp học nhìn sẽ rất lộn xộn, dẫn đến tình trạng nhóm này làm ảnh hưởng nhóm kia khi cùng làm việc.

Có một số biện pháp sau:

+ Nếu là nhóm hai, nhóm bốn: Giáo viên có thể sắp xếp, phân chia nhóm theo vị trí các em đang ngồi để không mất thời gian di chuyển. Vấn đề nhiều học sinh yếu hay nhiều học sinh giỏi trong cùng một nhóm sẽ ít khi xảy ra. Vì đại đa số giáo viên chủ nhiệm đều sắp xếp học sinh có học lực khác nhau ngồi xen kẽ (theo hình thức Đôi bạn cùng tiến, các em tự chọn bạn) để các em hỗ trợ, giúp đỡ nhau.

+ Nếu là nhóm sáu, nhóm bảy, nhóm tám: Giáo viên có thể tạo nhóm bằng hình thức ngẫu nhiên, ghép hai nhóm nhỏ thành một nhóm lớn hơn. Cũng nên thay đổi thành phần nhóm, cách ghép nhóm theo từng chủ đề, chứ không theo từng tiết, vì theo phương pháp mới mỗi tiết tiếp theo trong cùng một chủ đề là một phần gắn kết liền với hoạt động của tiết trước.

Để hoạt động nhóm có hiệu quả, thì một việc không thể thiếu đó là bầu nhóm trưởng. Giáo viên có thể để các em tự bầu nhóm trưởng cho mình, nhưng cần lưu ý các em chọn những bạn nhóm trưởng phải là người có kết quả học tập tốt, có ý thức giúp đỡ các thành viên trong nhóm, có khả năng trình bày lưu loát vấn đề mà giáo viên đề ra.

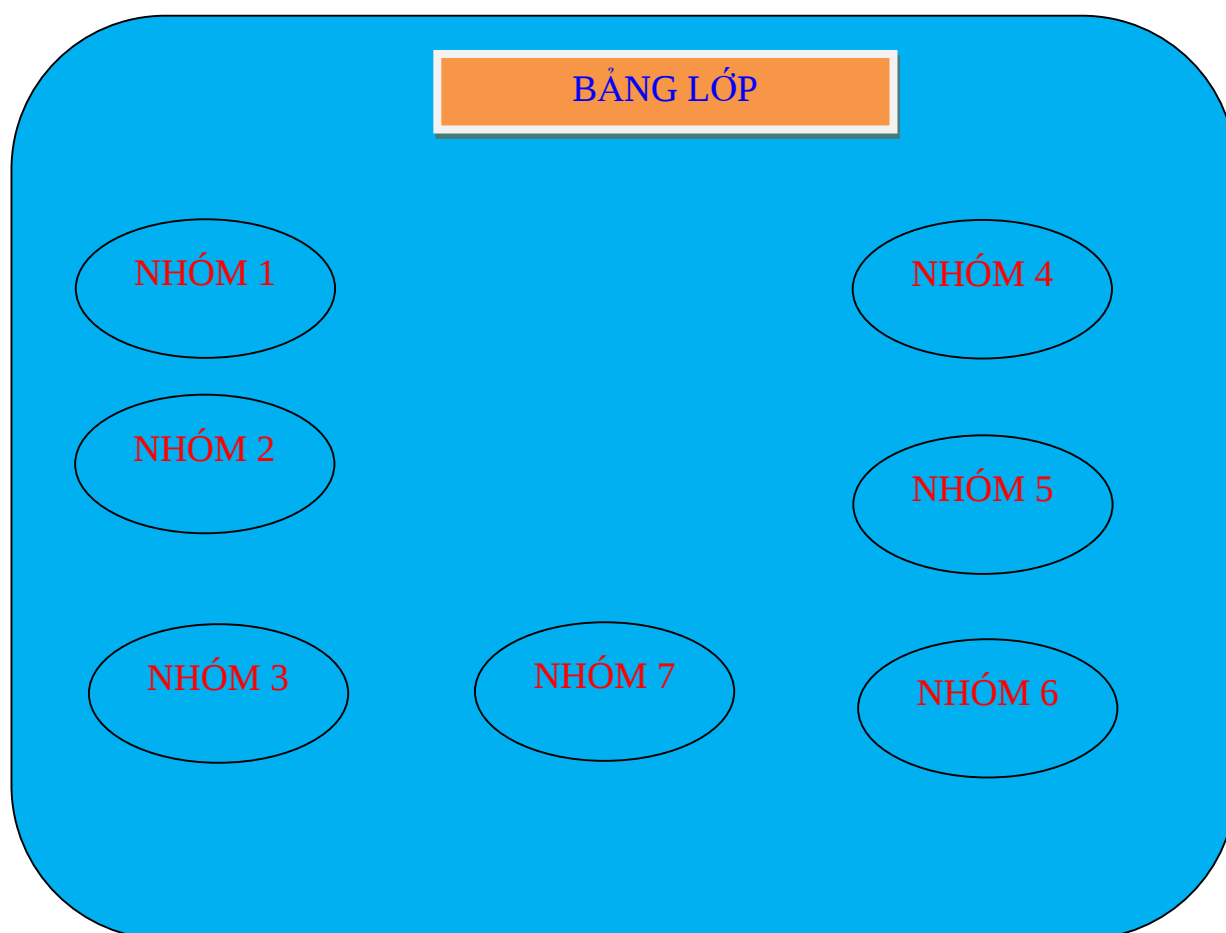
Việc phân nhóm cần thực hiện sao cho giáo viên có thể theo dõi, đánh giá hoạt động nhóm nhưng đồng thời cũng đảm bảo phát huy tính tích cực của mỗi học sinh. Về lý thuyết, một nhóm lý tưởng nhất gồm từ 4 đến 6 thành viên, vì quá nhiều nhóm nhỏ thì giáo viên sẽ không kiểm tra hết được, nhóm quá đông thì sẽ nhiều vấn đề nảy sinh.

Trong thực tế, tùy theo từng hoạt động và quy mô lớp học giáo viên có thể thay đổi linh hoạt sắp nhóm cho phù hợp.

Bên cạnh đó, giáo viên cũng cần sắp xếp vị trí các nhóm sao cho phù hợp với từng hoạt động để các em thuận lợi trong quá trình làm việc.

Ngoài ra giáo viên có thể cho các em được tự thỏa thuận và chọn nhóm khác ghép cùng với nhóm mình... Cho dù là cách nào thì giáo viên cũng phải tạo nề nếp, thói quen ngay từ đầu năm học và duy trì thường xuyên, để khi có yêu cầu là học sinh biết thực hiện ngay, không làm mất thời gian và gây mất trật tự lớp học.

Có thể sắp xếp theo mô hình sau:

Biện pháp 2: Tổ chức, quản lý hoạt động nhóm hiệu quả.

- Để hoạt động nhóm có hiệu quả, trước tiên giáo viên cần rèn luyện cho học sinh kỹ năng hợp tác nhóm bao gồm : kỹ năng hiểu được nhu cầu của người khác, kỹ năng biểu đạt một quan điểm, kỹ năng lắng nghe, kỹ năng thảo luận, kỹ năng bảo vệ quan điểm, kỹ năng giải quyết mâu thuẫn ...

Cần nói rõ cho học sinh rằng đánh giá kết quả theo nhóm nhưng cũng dựa vào sự phối kết hợp của từng cá nhân. Học sinh cần nhận thấy mọi thành viên cần phải có trách nhiệm đóng góp, mọi thành viên đều phải hoàn thành công việc, mọi thành viên đều phải được lĩnh hội kiến thức. Thành công của nhóm chính là thành công của mỗi cá nhân.

Trong giảng dạy Mỹ thuật theo phương pháp mới, các hoạt động yêu cầu phải tổ chức hình thức hoạt động nhóm đó là:

- + Vẽ cùng nhau.
- + Xây dựng mô hình từ vật tìm được.
- + Xây dựng cốt truyện.

Yêu cầu học sinh khi làm việc nhóm phải thực hiện theo đúng những quy định sau:

- + Phải biết lắng nghe ý kiến của bạn và xem xét ý kiến nào là hợp lý nhất, không được cố gắng tự làm theo chủ ý của bản thân.
- + Mỗi thành viên trong nhóm đều phải có trách nhiệm hoàn thành tốt các nhiệm vụ được giao.
- + Khi thực hiện việc phân công nhiệm vụ, mỗi cá nhân sẽ tự nhận phần việc của mình cho phù hợp năng lực cá nhân. Đồng thời các thành viên trong nhóm sẽ bàn bạc và quyết định ai – việc gì.
- + Nhóm trưởng có nhiệm vụ nhắc nhở các bạn trong nhóm khi trao đổi cần nói vừa đủ nghe, không ảnh hưởng nhóm bạn và lớp kế bên.

Tùy theo từng chủ đề mà giáo viên chọn và tổ chức các hoạt động vẽ nào cho phù hợp và hiệu quả. Sản phẩm của học sinh không còn đơn thuần chỉ là tạo hình 2D, mà là 3D, 4D, xây dựng thành câu chuyện bằng hình ảnh.

Ví dụ:

- + Chủ đề Sáng tạo từ những hình cơ bản: Có thể tổ chức hoạt động vẽ cùng nhau, tạo hình từ vật dụng tìm được.

+ Chủ đề Lễ hội: Tổ chức hoạt động vẽ cùng nhau, tạo hình bằng dây thép, đất nặn, vật dụng tìm được...

Bên cạnh những giải pháp trên, để quản lý tốt hoạt động nhóm, để trật tự lớp học đảm bảo theo yêu cầu thì giáo viên phải có biện pháp để các em tích cực tham gia học tập, cuốn hút các em vào các hoạt động chung. Có như thế các em sẽ không còn nói chuyện riêng hay đùa giỡn trong giờ học. Để làm được điều này thì khi giao việc giáo viên phải chú ý giao công việc vừa sức với học sinh, phù hợp với số lượng thành viên trong nhóm.

Trong quá trình học sinh làm việc nhóm, giáo viên không được can thiệp sâu vào công việc của các em mà chỉ gợi ý để các em thực hiện tốt hơn. Giáo viên có thể bổ sung những gợi ý và các câu hỏi để giúp học sinh phát hiện vấn đề và tăng hứng thú làm việc nhóm. Giáo viên theo dõi tổng quát, phát hiện và hỗ trợ cho nhóm có khó khăn, kịp thời uốn nắn, điều chỉnh những lệch lạc của học sinh. Giáo viên phải hạn chế đến mức thấp nhất việc nói của mình trong khi các em đang hoạt động nhóm. Nếu cần, giáo viên cho cả lớp dừng lại để tập trung chú ý nghe giáo viên hướng dẫn thêm.

Ví dụ về các bước tiến hành tổ chức học tập theo nhóm ở hoạt động Vẽ cùng nhau (chủ đề Trái cây bốn mùa – Mĩ thuật lớp 3) như sau:

Bước 1: Gợi ý cách làm việc, các vấn đề khi trả lời câu hỏi, hoàn thành các bài tập.

Ở hoạt động Vẽ cùng nhau (chủ đề Trái cây bốn mùa – Mĩ thuật lớp 3) giáo viên cần nêu rõ như sau: Các em hãy trưng bày bài vẽ cá nhân của tất cả các thành viên trong nhóm lên bàn học và thảo luận, chọn những hình ảnh đẹp mà các em thích để sắp xếp vào tranh vẽ của nhóm.

Bước 2: Làm việc theo nhóm.

Ở bước này, cần cử ra nhóm trưởng, thư ký, phân công nhiệm vụ cho từng thành viên trong nhóm. Từng cá nhân trong nhóm nghiên cứu nội dung và làm việc độc lập.

Ví dụ: Gợi ý các em chọn nội dung tranh, phân công các thành viên, sắp xếp bố cục...

Trao đổi, thảo luận trong nhóm và cùng nhau hoàn thành nhiệm vụ của nhóm. Cử đại diện trình bày kết quả làm việc của nhóm

Bước 3: Thảo luận tổng kết trước toàn lớp

- Giáo viên sẽ yêu cầu các nhóm báo cáo kết quả. Sau đó tổ chức thảo luận chung, các nhóm nhận xét, đóng góp ý kiến và bổ sung cho nhau

- Đại diện các nhóm trình bày kết quả làm việc, giới thiệu nội dung sản phẩm của nhóm. Các nhóm khác đóng góp ý kiến và tham gia tranh luận. Giáo viên cần dự kiến trước các hướng trả lời của học sinh để có thể xử lý tốt các tình huống, chuẩn bị câu hỏi gợi mở để làm rõ vấn đề hơn. Ví dụ:

+ Hình vẽ trong tranh đã được sắp xếp hài hòa chưa?...

+ Theo em, bức tranh này có cần vẽ thêm, bỏ bớt hay chỉnh sửa gì không?

Phải rèn cho học sinh có thói quen lắng nghe và khuyến khích các em đưa ra nhận xét cụ thể hoặc ý kiến bổ sung cho nội dung nhóm bạn vừa trình bày. Cao hơn nữa là tập cho học sinh đặt vấn đề, nêu câu hỏi tạo tình huống phản biện. Ở hoạt động này nếu điều hành tốt thì sẽ giúp học sinh có thêm kinh nghiệm, kiến thức và kỹ năng làm việc nhóm để thực hiện tốt hơn ở các lần sau.

Giáo viên tổng kết và chuẩn xác kiến thức, sau đó nhận xét ngắn gọn về tình hình làm việc, kịp thời động viên khuyến khích cũng như đúc rút kinh nghiệm cho các nhóm.

Biện pháp 3: Quan tâm phát triển phẩm chất, năng lực cho từng đối tượng học sinh

Phân chia nhóm học sinh hợp lý:

+ Nếu là hoạt động tìm hiểu kiến thức và thực hành thì mỗi nhóm chỉ nên có số lượng từ 2 đến 6.

+ Nếu là hoạt động thi đua, tham gia trò chơi học tập thì mỗi lớp chỉ nên chia thành 3 nhóm - tương ứng với 3 dãy bàn. Đồng thời phải có cả học sinh khá giỏi lẫn học sinh yếu trong cùng một nhóm để các em có thể hỗ trợ lẫn nhau cùng hoàn thành bài học và tiếp thu kiến thức.

Quản lý trật tự lớp, nhất là khi học sinh tranh luận quá ồn hay gây ồn, tránh làm ảnh hưởng đến lớp bên cạnh.

Hoạt động nhóm phải đảm bảo mọi thành viên tích cực tham gia, không để tình trạng học sinh làm dùm hoặc thụ động ngồi không.

Đảm bảo có lời di chuyển để giáo viên có thể tiếp cận giúp đỡ các nhóm. Học sinh di chuyển dễ dàng, không bị ngồi sai tư thế. Không cố định vị trí của học sinh hoặc cố định nhóm để học sinh có cơ hội thay đổi hướng nhìn.

Biện pháp 4: Đánh giá hoạt động nhóm.

Dạy học mỹ thuật theo phương pháp mới không chỉ đơn giản là cung cấp tri thức, hướng dẫn thực hành mà còn phải phát triển các năng lực cho học sinh như năng lực trải nghiệm, biểu đạt, phân tích - giải thích, trình bày, giao tiếp - đánh giá.

Đánh giá học sinh tiểu học trong hoạt động dạy học Mỹ thuật là những hoạt động quan sát, theo dõi, trao đổi, kiểm tra nhận xét quá trình học tập, rèn luyện của học sinh nhằm tư vấn, hướng dẫn. Hỗ trợ động viên, khuyến khích học sinh, nhận xét về kết quả học tập, rèn luyện, sự hình thành và phát triển một số năng lực, phẩm chất của học sinh tiểu học thuộc lĩnh vực mỹ thuật.

Đánh giá quá trình và kết quả hoạt động nhóm là một nhiệm vụ quan trọng, thường xuyên được thực hiện ở các tiết cuối của mỗi chủ đề (hoạt động Trưng bày sản phẩm). Nó không đơn thuần là thực hiện một quy định bắt buộc để giáo viên ghi nhận vào Sổ theo dõi mà dựa vào đó giúp giáo viên nắm được năng lực, khả năng phối hợp của từng học sinh, từ đó có kế hoạch tổ chức dạy - học phù hợp và hiệu quả.

Giáo viên cần quan sát thái độ học tập và làm việc trong các nhóm, đánh giá sự tiến bộ của nhóm trên cơ sở thu thập những thông tin về sự tiến bộ của mỗi thành viên trong nhóm. Sản phẩm của nhóm thể hiện quá trình trao đổi, trình bày ý kiến và kỹ năng hợp tác của từng thành viên.

Do đó việc nhận xét quá trình làm việc của nhóm không nên qua loa, đại khái, càng đưa ra nhận định cụ thể càng giúp học sinh tích lũy nhiều kinh nghiệm cho những lần làm việc sau. Những tiêu chí nhận xét cần thiết phải có:

- Sự phân công trong nhóm (nhóm trưởng làm gì? Các thành viên trong nhóm, ...)
- Tinh thần thái độ làm việc của các thành viên trong quá trình thực hiện.
- Kết quả thực hiện nhiệm vụ được giao.
- Thời gian hoàn thành sản phẩm.
- Kỹ năng trình bày nội dung tranh vẽ trước lớp.

Để thực hiện việc đánh giá đảm bảo công bằng, đúng thực tế, giáo viên cần có sổ tay theo dõi ghi nhận ngay những cá nhân tích cực, cá nhân thụ động hay sáng tạo, những nhóm làm việc hiệu quả...

Khi thực hiện việc đánh giá, giáo viên cần nêu rõ những mặt được và chưa được để học sinh nắm và thực hiện tốt hơn. Bên cạnh việc tuyên dương những học sinh tích cực, chăm chỉ, giáo viên cũng cần nghiêm khắc nhắc nhở những học sinh chưa tập trung, lơ là, hay nói chuyện, làm việc riêng... để các em có trách nhiệm và ý thức hơn.

Khi đánh giá hoạt động của một nhóm, giáo viên cũng cần lưu ý tới những tiến bộ của các em. Bởi vì sự tiến bộ đó thể hiện tinh thần, thái độ tiếp thu bài học có hiệu quả mà các em đạt được. Sản phẩm của một nhóm thường là hoàn thành tốt thì không có gì phải bàn, nhưng có nhiều trường hợp ở hoạt động trước các em chỉ hoàn thành hoặc chưa hoàn chỉnh, ở hoạt động sau lại có sản phẩm nổi trội hoặc xuất sắc thì rất cần sự ghi nhận của giáo viên. Đó chính là động lực để các em có tinh thần học tập tốt hơn ở các hoạt động sau.

Hiện tại việc đánh giá môn học được thực hiện theo thông tư 22, 27. Vì vậy đánh giá hoạt động nhóm là một phần quan trọng để làm căn cứ cho giáo viên thực hiện đúng thực chất, công bằng và khách quan. Nhất là đối với nội dung năng lực và phẩm chất, nếu giáo viên chỉ dựa trên cơ sở là sản phẩm mỹ thuật của các em là chưa đủ, chưa chính xác, mà phải dựa trên nhiều yếu tố như:

Khả năng kết hợp với bạn, khả năng giao tiếp, tính tích cực, sáng tạo...Chính vì vậy, giáo viên cần coi trọng khâu đánh giá hoạt động nhóm của học sinh trong các giờ học, để đảm bảo các yêu cầu về chuyên môn, đạt mục tiêu giáo dục của môn học Mỹ thuật trong Trường Tiểu học của tôi nói chung, Mỹ thuật cấp tiểu học nói riêng.

Dù giáo viên có đổi mới, có áp dụng phương pháp, hình thức tổ chức lớp học như thế nào đi chăng nữa thì đều phải hướng tới đạt mục tiêu giáo dục của bài học.

Vì vậy, bất cứ hình thức tổ chức dạy học nào cũng đều có quy trình thực hiện của nó. Giáo viên phải biết căn cứ vào tình hình thực tế lớp học để có kế hoạch dạy học cho phù hợp. Không phải bất cứ hoạt động nào cũng áp dụng hình thức học tập nhóm vì như thế dễ gây nhàm chán cho học sinh.

Việc áp dụng phương pháp dạy học theo nhóm trong giảng dạy Mỹ thuật ở Tiểu học trong thời gian qua đã bước đầu hình thành và phát triển ở học sinh năng lực cá nhân, kỹ năng giao tiếp, kỹ năng hợp tác, tinh thần trách nhiệm...

MỘT SỐ HÌNH ẢNH MINH HỌA

Học sinh tích cực làm việc nhóm và chia sẻ sản phẩm

Một số sản phẩm mà học sinh tạo ra từ hoạt động nhóm

II.1. Tính mới, tính sáng tạo:

1. Tính mới:

Phương pháp hoạt động nhóm giúp mối quan hệ giao tiếp học sinh - học sinh đạt hiệu quả hơn. Thông qua thảo luận, tranh luận trong tập thể, ý kiến của mỗi cá nhân được điều chỉnh, qua đó người học nâng mình lên một trình độ mới. Hoạt động trong tập thể nhóm sẽ làm cho từng thành viên quen dần với sự phân công hợp tác trong lao động xã hội, phát triển tình bạn, ý thức tổ chức kỷ luật, ý thức cộng đồng. Mô hình này nhằm chuẩn bị cho học sinh thích ứng với đời sống xã hội trong đó mỗi người sống và làm việc theo phân công, hợp tác với tập thể cộng đồng.

Tổ chức học nhóm các em quan sát được cách làm, sản phẩm của những thành viên trong nhóm để tự điều chỉnh những điểm yếu của bản thân. Hoàn thiện, phát huy tính tích cực của người học.

Học sinh ở tiểu học hoạt động chủ đạo của các em đã có sự thay đổi về chất, chuyển từ hoạt động vui chơi sang hoạt động học tập, các em phải tiếp nhận hình thức học tập mới so với mẫu giáo nên các em dễ mất tập trung, không tự tin. Việc học nhóm tạo điều kiện cho các em thoải mái hơn, mạnh dạn hơn, tạo cảm giác gần gũi thân thiện như đang trao đổi chứ không phải là gò ép học

tập. Trẻ em vốn ưa quan sát, tò mò, thích nhận xét, so sánh, thích được vui chơi, thi đua để trở thành người chiến thắng.

Áp dụng các biện pháp hoạt động nhóm trong dạy học Mỹ thuật nhằm phát triển năng lực thẩm mỹ, năng lực sáng tạo và nhân cách của học sinh. Quan sát và nhận thức thẩm mỹ, phát triển đánh giá thẩm mỹ từ đó giáo viên đóng vai trò định hướng, tổ chức, hướng dẫn cho học sinh tham gia các hoạt động cụ thể để thông qua đó các em tự khám phá và chiếm lĩnh những kiến thức, kỹ năng, từng bước hình thành các phẩm chất năng lực, tính sáng tạo, tự chủ, và kỹ năng sống cần thiết. Phát triển trí thông minh không gian thị giác nhằm phát huy hình dung các vật thể các chiều không gian để hình thành năng lực sáng tạo hình ảnh không gian của học sinh.

2. Tính sáng tạo:

Quá trình đổi mới, giáo viên có nhiều sự lựa chọn trong việc tổ chức các hoạt động dạy học, phù hợp tâm sinh lý lứa tuổi học sinh.

Thay đổi phương pháp dạy học, thay đổi mô hình tổ chức lớp thì hình thức học tập nhóm được nâng lên hàng đầu. Chúng ta đều biết mỗi phương pháp dạy học đều có một lợi thế nhất định.

Việc dạy học theo nhóm nhỏ cho phép học sinh có nhiều cơ hội hơn để diễn đạt và khám phá ý tưởng của mình, mở rộng suy nghĩ, rèn luyện kỹ năng nói, kỹ năng giao tiếp. Học sinh phát huy được vai trò trách nhiệm cá nhân vừa có cơ hội để học tập từ các bạn qua cách làm việc hợp tác giữa các thành viên trong nhóm.

Tổ chức cho học sinh làm việc theo nhóm chính là đã tạo điều kiện cho tất cả học sinh tham gia vào bài học một cách chủ động và tạo được một môi trường xã hội thuận lợi để trẻ hình thành tính cách đồng thời phát triển kỹ năng sống của mình.

Khi học theo chương trình Mỹ thuật mới học sinh dần được hình thành những năng lực cơ bản đó là: năng lực trải nghiệm, tức là học sinh có được

những trải nghiệm về cách nhìn nhận, cảm giác, sự tò mò, trí nhớ, tưởng tượng và phát triển sức sáng tạo và biểu đạt.

Ngoài ra, còn giúp học sinh phát triển năng lực kỹ năng và kỹ thuật. Trong giờ học được làm quen với nhiều chất liệu, công cụ, kỹ thuật, dụng cụ phù hợp với hoạt động thực hành.

II.2. Khả năng áp dụng, nhân rộng:

Các giải pháp trên đã áp dụng dạy Mỹ thuật tại trường Tiểu học Quang Trung và đã đạt được hiệu quả tốt. Có khả năng áp dụng dạy cho học sinh các khối lớp của các trường Tiểu học trong toàn thành phố.

II.3. Hiệu quả, lợi ích thu được do áp dụng giải pháp:

a. Hiệu quả kinh tế

Áp dụng các giải pháp trên học sinh có thể chia sẻ được nhiều tư liệu, đồ dùng trong quá trình hoạt động nhóm do đó tiết kiệm được đáng kể kinh phí để mua sắm các tư liệu đồ dùng của học sinh. Khi tham gia một chủ đề học tập nào đó học sinh cùng nhau chuẩn bị đồ dùng.

Ví dụ: Chủ đề: Trái cây bốn mùa- Lớp 3 (Mỗi bạn chuẩn bị quả mà gia đình mình có, lựa chọn hình thức chuẩn bị đồ dùng tạo sản phẩm như vẽ, xé dán, nặn. Sau đó tạo nhóm ngẫu nhiên theo hình thức các bạn lựa chọn.)

Giáo viên ứng dụng CNTT truyền tải nhiều hình ảnh, video đa dạng sắc nét giúp học sinh có thêm cảm hứng, hứng thú khi được tham gia các hoạt động sáng tạo cùng nhau.

b. Hiệu quả về mặt xã hội:

Việc nâng cao chất lượng dạy và học là một trong những biện pháp mà không thể thiếu trong công tác giảng dạy, nó có ý nghĩa đặc biệt quan trọng trong việc giảng dạy và tiếp thu bài của học sinh. Chính vì vậy trong một tiết học Mỹ thuật giáo viên phải biết kết hợp các biện pháp nói trên một cách linh hoạt, phù hợp với thực tế địa phương để đạt được hiệu quả cao trong việc dạy và học. Nên lấy học sinh làm chủ đạo hướng cho các em vừa học vừa chơi, không

nên áp đặt, để các em không có cảm giác chán nản khi tham gia môn học, giúp các em phát huy hết khả năng của mình vào bài học.

Dạy học Mỹ thuật muốn có kết quả giảng dạy cao thì người giáo viên phải không ngừng tìm tòi và đổi mới phương pháp dạy học. Giáo viên lấy học sinh làm trung tâm cho bài dạy, giáo viên chỉ là người hướng dẫn, gợi mở, thì ngoài việc sử dụng một số phương pháp dạy truyền thống còn cần kết hợp nhiều phương pháp khác để tiết học sinh động lôi cuốn học sinh tham gia hơn.

c. Hiệu quả làm lợi khác:

Các giải pháp này sẽ giúp các em nắm được nắm được cái hay, mới lạ trong việc tiếp thu bài, giúp cho các em ngày càng yêu quý môn học hơn. Tôi mạnh dạn thực hiện giảng dạy trong những năm học tiếp theo.

Dạy học là một nghệ thuật, không có phương pháp nào là tối ưu. Mỗi giáo viên có phương pháp giảng dạy riêng, nhưng dù thế nào đi chăng nữa cũng cần hiểu rằng: Hãy để kiến thức mỹ thuật đến với học sinh như là một nhu cầu hoạt động vui chơi để phát triển và lớn lên cùng cuộc sống của các em.

Tôi xin chân thành cảm ơn!

CƠ QUAN ÁP DỤNG SÁNG KIẾN

.....
.....
.....
.....
.....

An Lão, ngày 20 tháng 02 năm 2022

NGƯỜI VIẾT ĐƠN

Nguyễn Thị Ngọc Anh

